

POLITIVOLD:

Festkveld ble mareritt

– Om du ikke liker hvordan vi gjør det her kan du reise tilbake dit du kommer fra, snerrer politimannen og denger den festkledd «Anna» inn i siden på politibilen.

Klokken nærmer seg to denne augustkvelden for et drøyt år siden. Anna og venninnen er i godt humør, de har vært på bar og hygget seg med noen drinker, nå skal de videre på diskotek. Det er første gang de to kvinnene i begynnelsen av 30-årene er ute sammen. De er naboer og begge fra det tidligere Jugoslavia. Et begynnende vennskap.

Ved domkirken får de grønt lys, og Anna balanserer stillethælene mellom trikkeskinner og brostein. Plutselig bråstopper en stor bil tett inntil Anna og en svær mann griper henne og løfter henne vekk. Han rister henne og kjefter.

– Så du ikke at jeg hadde på blålys? Du må flytte deg, skriker han. Først nå ser Anna at mannen er iført politiuniform og bilen har blinkende lys. Ingen sirene.

På fortauet står det en annen politibil av typen svartemarja. Politimannen dytter Anna bort til sine kolleger og ber dem ta seg av henne. De ber om legitimasjon, men Anna har ikke noen dokumenter på seg. Venninnen viser frem sitt id-kort. Politiet noterer navnet og ber henne gå vekk. Anna holdes i et jerngrep med ryggen mot politibilen.

– Slipp meg, det gjør vondt. Jeg har ikke gjort noe galt, dette har dere ikke lov til, roper Anna. Men politiet slipper ikke. Isteden blir hun dunket inn i siden på bilen og slår bakhode og rygg gang på gang.

– Hvem er du? Hva er navnet ditt? spør hun. Men politimannen bare ler. Anna sier hun vil anmelde ham. Han svarer at de vil anmelde henne og denger henne inn i politibilen enda en gang. Han sier hun kan reise tilbake dit hun kommer fra om hun ikke liker hvordan ting er i Norge.

Flyktet fra vold

– Jeg har vurdert å gjøre nettopp det, sier Anna. Et drøyt år etter sitter vi hjemme hos henne et sted i Oslo. Av hensyn til familien ønsker hun ikke å stå frem, «Anna» er ikke hennes virkelige navn. Hun kom til Norge som flyktning fra krigen i det tidligere Jugoslavia i 1993. I Norge tok hun utdanning og traff sin mann, også han av utenlandsk opprinnelse. De giftet seg og fikk en datter.

– Jeg flyktet fra vold i hjemlandet mitt og trodde jeg skulle slippe overgrep fra myndighetene i mitt nye hjemland. Men nå vet jeg ikke lenger.

Festkvelden ble forvandlet til et mareritt, og det er ennå ikke over. Anna har en stor mappe full av papirer på fanget.

Korrespondanse med

advokat, SEFO, Rådgivningskontoret for kriminalitetsofre (RKK), dokumentasjon på en rekke helse-skader fra lege, fysioterapeut og psykolog. Anna fikk skader i rygg, skuldre og nakke, hun har fått psykiske plager og post-traumatisk stressyndrom. Hun glemmer lett, har liten matlyst og er følelsesmessig ustabil. I tiden etter politivolden gråt hun mye.

– Men nå er jeg aller mest sint, sier hun til MiRA-Magasinet. – Sint fordi ingen tar ansvar for det jeg ble utsatt for.

Da politiet omsider lot henne gå, valgte venninnen og hun å reise hjem. De var i sjokk. Venninnen mer enn Anna. Hun hadde aldri trodd noe slikt kunne skje i rettfærdige og demokratiske Norge.

– Neste morgen våknet jeg med smerter over hele kroppen. Jeg hadde store blåmerker på armene og klarte nesten ikke bevege meg.

Hun blar i papirene og finner frem bilder av blåmerkene. Amatørbilder. Hun oppsøkte også en profesjonell fotograf som kan bekrefte hvem som er avbildet og når. De bildene har hun sendt til SEFO.

– Jeg fortalte mannen min hva som hadde skjedd. Han er lege og mente vi burde dra på Legevakten. Der ble jeg anbefalt å anmelde forholdet.

Fratas rettigheter

Etter å ha ventet i flere timer på politistasjonen, får Anna beskjed om at det ikke er kapasitet til å ta imot anmeldelsen hennes. – Kom tilbake i morgen klokken 9, sier de.

Men ingen er der til å ta imot henne til avtalt tid neste morgen.

– De sier også at det ikke er loggført noen episode på det tidspunkt jeg oppgir. Det er tjenesteforsømmelse, sier Anna. Venninnen ønsker også å anmelde forholdet, men får beskjed om at det er unødvendig. Det holder med én anmeldelse sier politiet.

Av en venn som jobber for politiet i Bærum, har Anna fått vite at siden forholdet gjelder vold fra politiet, må

en tjenestemann med høyere rang ta i mot anmeldelsen. Likevel blir hun tatt imot av en politikvinne som kommer rett fra politihøgskolen. Etter krav fra Anna byttes politikvinnen ut med en eldre etterforsker.

Annas mann er med, men idet hun skal inn til avhør får hun beskjed om at mannen ikke kan være med inn.

– Jeg insisterer, jeg stoler ikke på politiet og vil ha med meg en person jeg har tillit til. Vel inne på kontoret leser politietterforskeren opp mine rettigheter, det første han sier er at jeg har rett til å ha med meg en fortrolig person.

Anna himler med øynene. I papirene sine har hun dokumentert alt, selv tjenestenumrene til alle personer hun var i kontakt med hos politiet.

Avhøret tar to timer, men når Anna får rapporten til gjennomlesning er det punkter hun mener er vesentlige som mangler. Rasistiske utsagn mot henne er ikke tatt med, men at hun kalte politiet «drittsekk» er nøye notert. Politietterforskeren korrigerer motvillig. Han forteller den vil bli sendt til SEFO for videre oppfølging, men han tror det vil bli veldig vanskelig å finne de ansvarlige siden ingenting er registrert.

– Men det var bare fire slike politi-marjaer ute den kvelden, og jeg kjenner igjen de tre politimennene uten problemer, sier Anna. Politiet er ikke interessert i Annas bistand.

– Til slutt signerer jeg anmeldelsen og ber om en kopi. Det får jeg ikke.

Dagen etter får hun likevel en kopi, advokaten hennes har bedt om det. Hun blar den frem fra dokumentmappen sin.

Økonomisk ruin

Nå er det gått over et år. Saken er oversendt SEFO, men ingenting skjer. Anna får ingen svar. Advokaten har gjentatte ganger vært i kontakt med SEFO. De skal gi en innstilling om etterforskning bør igangsettes og oversende det til statsadvokaten som gjør påtalevedtak. Annas sak er ikke blitt henlagt, men det skjer heller ikke noe. Advokaten hennes har bedt om innsyn i sakspapirene, men SEFO nekter ham dette. Han mener rettssikkerheten for personer som er utsatt for overgrep fra politiet dermed er svekket.

SEFO har avhørt Annas venninne, men innkalling av Anna har latt vente på seg.

– Advokaten min ringte faktisk i dag og sa at SEFO nå er interessert i å snakke med meg. Det skyldes sikkert at jeg har søkt voldsoffererstatning, sier Anna, som har brukt en formue på psykolog, fysioterapeut og advokat. Utgiftene tårner seg opp, men Anna har ingen penger. Hun går nå på sosialen og får

noe rehabiliteringsstøtte, hun er blitt alene med datteren på 10 år. Ekteskapet talte ikke siste års belastninger.

– Alle som utsettes for vold i Norge har rett til fri rettshjelp, likevel har jeg fått blankt avslag to ganger, sier Anna og finner frem avslaget fra Justisdepartementet som skriver:

«Etter en samlet vurdering (er det ikke rimelig å innvilge fritt rettsråd i saken. Det er i avgjørelsen lagt vekt på at politiet er et offentlig organ med opplysnings- og veiledningsplikt, og at det derfor ikke anses som nødvendig med advokatbistand i forbindelse med anmeldelse av et forhold til politiet.»

Departementet synes heller ikke det er nødvendig å gjøre unntak for anmeldelser mot politiet. Anna ler oppgitt.

– Justisdepartementet henviser også til at jeg kan få hjelp av Rådgivningskontoret for kriminalitetsofre. Men RKK er en prøveordning som ikke gir advokatbistand, sier Anna. Hun finner frem brev skrevet av RKK som understreker det offentlige ansvar for å sikre rettsvernet også for personer som mener seg utsatt for vold og unødig maktbruk fra politiet. Kontoret erfarer at fornærmede generelt møter stor motstand fra så vel politietaten som forvaltningen i slike saker, derfor er fri rettshjelp avgjørende. Konsekvensen blir ellers at mennesker som utsettes for vold fra offentlig tjenestemann får et dårligere rettsvern enn de som utsettes for vold fra privatpersoner.

Det svekker tilliten til rettsstaten, konkluderer rådgiveren fra RKK.

Gir seg ikke

– Jeg er så forbannet, jeg har ikke gjort noe galt og jeg har dokumentert alt fra dag en, sier Anna opprørt. – Jeg har ringt tv, aviser og flere programmer. Men ingen har villet

fortelle min historie, de mener den er for vanskelig fordi det er min påstand mot politiets.

Frustrasjonen er tydelig i ansiktet hennes. Men samtidig er hun glad fordi MiRA-Magasinet tar seg tid til å lytte og fortelle hennes historie. Hun akter ikke å gi seg, men det stjeler nattesøvnen.

– Jeg kan ikke gi meg. Om ti år er det kanskje datteren min som møter politiet når hun skal gå over gaten i Oslo sentrum. Og hun ser mer uten-

landsk ut enn meg, sier Anna, som også mener den dårlige behandlingen hun har fått skyldes at hun ikke er norsk.

– Men jeg er ikke dum.

– Hva vil du nå? spør jeg.

Anna er ikke i tvil:

– Jeg vil at saken min skal frem i lyset slik at folk får vite hva som skjer. Jeg vil at de tre ansvarlige skal straffes i tråd med loven. Jeg vil ha en unnskyldning og få tilbake troen på rettssamfunnet. Jeg vil ha alle marerittene ut av hodet mitt og få en avslutning slik at livet mitt kan gå videre.

AV ELLEN STOKLAND

Rådgivningskontoret for kriminalitetsofre

RKK er et tilbud til personer som har opplevd vold eller annen kriminalitet, eller som skal vitne i rettssaker. Tjenesten er et supplement til offentlige instanser og hjelpeapparat, og er politisk og religiøst nøytralt. Tjenesten er gratis og finnes i de største byene i Norge. Les mer på Internett: www.kriminalitetsofre.no

MiRA-Senteret

MiRA-Senteret tilbyr også hjelp til kvinner som er utsatt for vold og overgrep. Ta kontakt på 22 11 69 20, post@mirasenteret.no eller krisehjelp@mirasenteret.no

